ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ
ΚΑΙ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμὴ Φύλλου
5 λεπτὰ 5

ΕΤΟΣ Α'. | ΑΘΗΝΑΙ, Πέμπτη 22 Μαΐου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 40

ΣΤΟ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗ

Μιστριώτη, ἀπ' τὴ σοφία σου
ἂν κρίνω κι' ὀμορφιά σου,
Πρέπει ἀπὸ Φοῖβο κι' Ἀθηνᾶ
ν' ἀρχίνησε ἡ γενιά σου.
Κάτι οἱ παλιοὶ θὰ γνώριζαν
ποῦ λέγανε πῶς κάλλη
Πίντ' ἀπαρίλλαχτα ἔχει ἐντὸς
κι' ἀπ' ἔξω τὸ κεφάλι.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

— Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΙ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Εἶνε βέβαια καλοὶ πατριώταις ἐκεῖνοι ποῦ ζητοῦν Ἐθνοσυνέλευσι γιὰ ν' ἀναθεωρήσῃ τὸ Σύνταγμα. Αὐτὸς ὁ ἀγῶνας ποῦ κάνουν εἶνε τρανὴ ἀπόδειξι πῶς πονοῦν ποῦ βλέπουν τῆς πολιτείας τὴ σαπήλα καὶ τῆς πατρίδας τὴν καταφρόνια, καὶ ὁ πόνος τοὺς κάνει νὰ γυρεύουν ἕνα δυνατὸ γιατρικὸ μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ σώσῃ αὐτὴ τὴν ἄτυχη χώρα ἀπὸ τὴν παραλυσία ποῦ τὴ δέρνει.

Γι' αὐτὸ ἴσα ἴσα—γιατὶ τὸ παραδέχομαι πῶς εἶνε καλοὶ πατριώταις καὶ μοῦ πονεῖ ἡ ψυχή μου νὰ βλέπω τὸ ζωντανὸ πατριωτισμό, ποῦ εἶνε σπανιώτατη ἀρετὴ σταῖς ἡμέραις μας, νὰ χάνεται σ' ἀνωφέλους ἀγῶνες, ἑνῶ μπορροῦσε νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα ἂν ἔπιανε ἄλλο δρόμο,—ἐσκέφτηκα πῶς εἶνε χρέος μου νὰ τοὺς πῶ δυὸ λόγια.

Πρῶτα πρῶτα τοὺς κάνω τὴν παρατήρησι, πῶς ἐκεῖνο ποῦ γυρεύουν δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ. Τὴν ἀναθεώρησι τοῦ Συντάγματος τὴν ἐμποδίζει τὸ Σύνταγμα. Ἂν τὸ παρατηρήσουν μὲ προσοχή, θὰ ἰδοῦν πῶς εἶνε εὐκολώτερο νὰ περάσουμε τὰ Δαρδανέλλια καὶ νὰ πᾶμε στὴν Πόλι, παρὰ νὰ πηδήσουμε τὰ παλούκια τοῦ ἄρθρου 107 καὶ νὰ φθάσουμε στὴν ἀναθεώρησι. Θὰ μοῦ ποῦν πῶς ὑπάρχουν κι' ἄλλοι τρόποι. Τὸ ξέρω. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι οἱ ἄλλοι τρόποι, ἢ ἀπὸ ἀπάνου ἢ ἀπὸ κάτου σπρωχθοῦν, θὰ μᾶς κάμουν ἄνου-κάτου· κ' ἡ μεγάλη Δασκάλα τοῦ κόσμου, μᾶς λέει πῶς τὸ ἄνου-κάτου ἀπὸ τί ἀρχίζει τὸ ξέρει ὁ καθένας, ἀλλὰ σὲ τί μπορεῖ νὰ τελειώσῃ δὲν τὸ ξέρει κανένας.

Ἂς ὑποθέσωμε ὅμως πῶς δὲν ὑπάρχουν μήτε δυσκολίαις, μήτε κίνδυνοι, παρὰ πῶς εἶνε βολετὸ μ' ὅλη τὴν τάξι νὰ γίνῃ ἡ ἀναθεώρησι τοῦ Συτάγματος. Τοὺς καλοὺς πατριώταις ποῦ τὴ ζητοῦν δὲν τοὺς ρωτῶ τί μορφὴ σκέπτονται πῶς πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ νέο Σύνταγμα. Δὲν τοὺς ρωτῶ ἂν στοχάζωνται πῶς πρέπει νὰ τσεκουρωθοῦν τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ ἢ νὰ ψαλλιδισθοῦν τὰ προνόμοια τοῦ Βασιλῆᾶ. Καὶ δὲν τοὺς ρωτῶ γιὰ τέτοια πράγματα, γιατὶ τὸ εἶπα καὶ τὸ ξαναλέω πῶς εἶνε μάταιος αὐτὸς ὁ ἀγῶνας ποῦ κάνουν· ὥστε καὶ κάθε συζήτησι ἀνώφελη. Μόνο μιὰ ἐρώτησι μὲ βάζει ὁ πειρασμὸς νὰ τοὺς κάμω. Καὶ θὰ τὸ ἰδοῦν πῶς αὐτὴ ἡ ἐρώτησι ἔχει τὸν πρακτικὸ σκοπὸ νὰ τοὺς πείσῃ πῶς ὁ ζωντανὸς πατριωτισμός τους χρεωστεῖ νὰ πιάσῃ ἄλλο δρόμο. Τοὺς ρωτῶ λοιπόν. Τὸ νέο Σύνταγμα ποῦ ζητοῦν τί θεμέλιο θὲ νἆχῃ; Ποῦ θὰ στηρίζεται; Ἐπάνω σὲ τί θὲ νἆνε στυλιωμένο; Τὸ Σύνταγμα ποῦ ἔχουμε τώρα εἶνε στηριγμένο ἐπάνω στὸν πατριωτισμό τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸ τὸ θεμέλιο τοῦ ἔβαλε ἡ Ἐθνοσυνέλευσι τοῦ 1864 μὲ τὸ ἄρθρο 110 γιὰ νὰ εἶνε ἥσυχη πῶς δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ τὸ ρίξῃ κανένας. Τὸ ἴδιο θεμέλιο εἶχε καὶ τὸ δημοκρατικὸ Σύνταγμα τῆς Τροιζῆνος: «Τὴν πίστι τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Κυβερνήτη καὶ τὸν πατριωτισμὸ τοῦ κάθε Ἕλληνος». Τὰ ἴδια ἔλεγε καὶ τὸ Σύνταγμα τοῦ 1844 στὸ ἄρθρο 107. Δὲν εἶνε ζήτημα λοιπὸν πῶς αὐτὸ τὸ θεμέλιο ἔχουν σκοπὸ νὰ βάλουν καὶ στὸ νέο Σύνταγμα, ἀφοῦ ὄχι μόνο τὰ δικά μας, παρὰ καὶ ὅποιας ξένης χώρας πάρουν τὸ Σύνταγμά της γιὰ ὁδηγία τους, θὰ τὸ βροῦν στηριγμένο στὸν πατριωτισμὸ τοῦ λαοῦ. Καὶ τώρα ἂς μοῦ κάμουν τὴ χάρι, ὄχι νὰ μοῦ ἀποκριθοῦν φανερὰ—Θεὸς φυλάξοι! Δὲν εἶμαι σκανδαλιάρης—παρὰ νὰ βάλουν τὸ χέρι στὴν καρδιά τους καὶ νὰ ποῦν μονάχοι τους στὴ συνείδησί τους: ὑπάρχει ἐδῶ μέσα ζωντανὸς πατριωτισμὸς γιὰ νὰ στηρίξουν ἐπάνω του τὸ νέο Σύνταγμα ποῦ γυρεύουν νὰ κάμουν;

Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ὁρίστε ἡ κρίσι ποῦ κάνω ἐγὼ ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ βλέπω: Στὰ 1864 πιθανὸ νὰ ὑπῆρχε «πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων» ἀφοῦ ἡ Ἐθνοσυνέλευσι ἐστήριξε ἐπάνω του τὸ ἔργο της. Σήμερα ὅμως ὅποιος πῇ πῶς ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων στηρίζει τὸ Σύνταγμα, εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ ἔλεγε πῶς οἱ ἀγροφύλακες φυλᾶνε ἕνα περιβόλι ποῦ ὁ κάθε διαβάτης, σὰν τοῦ κάμῃ ὄρεξι, μταίνει μέσα καὶ ὄχι μόνο μαζεύει καρποὺς, παρὰ καὶ ξύλα κόβει καὶ δένδρα ξερριζώνει. Ἐγὼ αὐτὸ βλέπω πῶς γίνεται μὲ τὸ Σύνταγμά μας, τὸ ἀφιερωμένο στὸν πατριωτισμό μας γιὰ νὰ τὸ φυλάῃ.

Τὰ κόμματα τὸ ποδοπατοῦν γιὰ νὰ πάρουν τὴν ἐξουσία. Ὑπουργεῖα καὶ Βουλαῖς ἀλλάζουν χέρι μὲ χέρι τὰ χρέη ποῦ τοὺς δίνει τὸ Σύνταγμα. Ὁ βουλευτὴς δίνει τοῦ Ὑπουργοῦ τοὺς νόμους, κι' ὁ Ὑπουργὸς δίνει τοῦ βουλευτὴ τὴ διοίκησι. Καὶ σὰν βάλετε στὸ νοῦ σας πῶς ὁ βουλευτὴς, δηλαδὴ ὁ ἐπαρχιακὸς κομματάρχης, ἔχει στὰ χέρια του τὴ διοίκησι τῆς ἐπαρχίας του, καταλαβαίνετε τί κλωτσοβολιὸ λαβαίνει τὸ ἄρθρο 3 τοῦ Συντάγματος, ποῦ λέει πῶς ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ἴσοι μπροστὰ στὸ νόμο.

Ὅλα τἄλλα πᾶνε μονάχα τους.

Θὰ μοῦ πῆτε πῶς αὐτὰ δὲν τὰ κάνει ὁ λαός, παρὰ τὰ κάνουν οἱ πολιτικοί.

Ἀπόκρισι. Σὲ τρία εἴμαστε διαιρεμένοι οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες. Ἡ μιὰ μερίδα εἶνε οἱ πολιτικοί, ποῦ τὰ κάνουν αὐτά. Ἡ δεύτερη μερίδα εἶνε οἱ θεσιθῆρες καὶ οἱ διάφοροι φαγάδες, ποῦ τὰ βρίσκουν ὅλα αὐτὰ καλὰ καὶ ἅγια σὰν τὰ κάνουν οἱ δικοί τους, καὶ χαλοῦν τὸν κόσμο ἀπὸ ταῖς φωναῖς γιατὶ τὰ βρίσκουν ὅλα κακὰ καὶ μαῦρα σὰν τὰ κάνουν οἱ ἄλλοι. Ἡ τρίτη μερίδα, ποῦ εἶνε δέκα φοραῖς μεγαλήτερη ἀπὸ ταῖς ἄλλαις δυὸ, εἶνε ὁ κόσμος ποῦ δουλεύει, μὲ τὴν ἐπιστήμη του, μὲ τὸ ἐμπόριό του, μὲ τὴν τέχνη του, μὲ τὴν ἐργασία του. Αὐτὴ ἡ τρίτη μερίδα πονεῖ καὶ μαραίνεται ποῦ βλέπει τῆς πατρίδος τὰ χάλια. Ἀλλὰ ὡς ἐκεῖ φθάνει ὁ πατριωτισμός της— νὰ πονῇ καὶ

νὰ μαραίνεται. Νεκρὸς πατριωτισμὸς, θὰ μοῦ πῆτε. Τὸ βλέπω. Καὶ γιὰ τοῦτο σᾶς λέω: Δώσετέ του πνοή. Σὰν ζωντανεψῆ δὲ θὰ ἔχουμε ἀνάγκη γιὰ ἀναθεώρησι τοῦ Συντάγματος. Ὅσω μένει νεκρὸς, καὶ τοῦτο τὸ Σύνταγμα ποῦ ἔχουμε καὶ ὅποιο ἄλλο κάμουμε δὲ θὲ νἆνε παρὰ στὸ χαρτί.

Καὶ μὲ τί τρόπο μπορεῖ νὰ λάβῃ πνοὴ ὁ νεκρὸς πατριωτισμὸς τῆς μεγάλης μερίδος τοῦ λαοῦ;

Μὲ τὸ νὰ κτυπηθῆ κατακέφαλα ἡ παρανομία καὶ ἡ κατάχρησι τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν φαγάδων.

Καὶ ὁ μόνος ποῦ μπορεῖ νὰ κάμῃ αὐτὴ τὴ σωτηρία τῆς πατρίδας εἶνε ὁ ζωντανὸς πατριωτισμὸς τῶν λίγων. φθάνει μόνο νὰ ἔλθῃ σὲ μιὰ συνεννόησι γιὰ ἔργα κι' ὄχι νὰ χάνεται μὲ λόγια τοῦ ἀέρος.

Α. Ν. ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ--ΤΑ ΧΑΛΙΑΜΑΣ

Πιὸ δυνατὸ, πιὸ ἡρωϊκὸ ξετίναγμα, ἀπὸ κεῖνο ποῦ τῆς ἔκαμε τῆς Παιδείας μας ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ. Καὶ τί δὲ σοῦ λέει τὸ φωτεινότατο ἐκεῖνο ἄρθρο του «Ἀπὸ τὴν ἀφορμὴ κάποιου Συνέδρου», τὸ παλληκαρίστικο αὐτὸ χτύπημα, ποῦ δημοσιεύτηκε στὸ «Νουμᾶ».

Πολλὰ, πάρα πολλὰ λέει γιὰ κεῖνους ποῦ μποροῦνε νὰ καταλάβουν ἢ καλλίτερα θέλουνε νὰ καταλάβουν, ἀφοῦ εἶνε πολλοὶ ποῦ σοῦ λένε: «δὲ θέλω νὰ διαβάσω οὔτε νὰ τὰ καταλάβω τέτοια πράγματα, γιατὶ δὲν πρέπει νὰ τὰ καταλάβω».

Πηγαίνετε λοιπὸν, ὦ Κινέζοι, νὰ κοιμηθῆτε, ἀφοῦ θέλετε νὰ κοιμᾶστε πάντα, κλειστῆτε καλὰ μέσα στὸ Κινέζικό σας τὸ κάστρο κι' ἀφῆστε ἥσυχους τοὺς λίγους ποῦ θέλουνε νὰ καταλάβουν. Ἀπὸ μαργαριτάρια τὶ καταλαβαίνετε ἐσεῖς, ὦ χοῖροι, ποῦ ἡ ψευτιὰ καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς στάθηκαν γιὰ σᾶς τὸ βοτάνι τῆς Κίρκης;

Ἡ παιδεία μας, λέει ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, ναι σὰν τὸ ἔπιπλο τὸ σιρακωμένο καὶ σὰν τὸ ψωριασμένο τὸ ἄλογο.

Κι' ἀπὸ τὸ «Ἰον Ἑλλὴν. Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον ἐν Ἀθήναις 1901» φαίνεται σὰ νὰ ἐλπίζει ὁ ἀγνὸς καὶ καλομελετητὴς πατριώτης κάποιο ἀντάμωμα χεριῶν ποῦ θὰ σαλέψουνε τὸ παλιὸ, τὸ βαρὺ, τὸ σκεβρωμένο τὸ ἔπιπλο, ποῦ θὰ ξεσύρουνε ἀπὸ τὴ λάσπη τὸ ζεμένο στὸ παραφορτωμένο κάρρο, μαρτυρικὸ παλιάλογο. Γιατὶ, καθὼς λέει, καὶ γιὰ τὸ σάλεμα τοῦ ἐπίπλου, καὶ γιὰ τὸ ξέσυρμα τοῦ ἀλόγου βέβαια δὲ φτάνουνε τοῦ ἑνὸς τὰ χέρια, μ' ὅλη του τὴ θέλησι. «Βοηθᾶτε, πονετικοὶ καλοπροαίρετοι διαβάτες, μὲ τὰ δυνατὰ τὰ χέρια!... Κ' ἔχει ὁ Θεὸς γιὰ τἄλλα.

Ἐμεῖς ἐλπίζουμε λοιπὸν καὶ μεῖς γιὰ τὰ μελλούμενα ἀφοῦ γιὰ τὰ τωρινὰ πρέπει, μὰ τὴν ἀλήθεια, νὰ κλαῖμε, νὰ κλαῖμε σὰν τοὺς ἀπελπισμένους.

Λίγη ὀρθὴ κρίσι καὶ λίγη ἀνεπηρέαστη ἀντίληψη φτάνει γιὰ νὰ διακρίνῃ κανεὶς τὴν ἐλεεινὴ κατάστασι τῆς Παιδείας μας, ρίχνοντας μιὰ ματιὰ στὰ σκολειά μας, στὰ προγράμματά τους, στὰ βιβλία τους καὶ στοὺς δασκάλους των—τοὺς περσότερους. Μὰ πῶς θέλετε μὲ τέτοια σκολειὰ, μὲ τέτοια προγράμματα, μὲ τέτοια βιβλία καὶ μὲ τέτοιους δασκάλους νὰ προκόψουμε καὶ ν' ἀποχτήσουμε καὶ μεῖς ἀληθινὴ Παιδεία; Πῶς θὰ μπορέσουμε καὶ μεῖς μιὰ μέρα νὰ χαροῦμε τοὺς γλυκύτατους αὐτοὺς καρποὺς τῆς πρωτομάγισσας Παιδείας, ἀφοῦ δὲν ἔχουμε χαμπάρι τὶ γίνεται ἀλλοῦ καὶ πῶς δουλεύουνε μέρα καὶ νύχτα γιὰ ζητήματα ἐκπαιδευτικὰ καὶ παιδαγωγικά;

*
* *

Βαριὰν ἐντύπωσι μοῦκαναν κι' ἀφορμὴ μπορῶ νὰ πῶ πῶς μοῦδουσαν, γιὰ νὰ γράψω τὶς ταπεινές μου σκέψες, τ' ἀκόλουθα λόγια τοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ, τὰ γκαρδιακὰ καὶ πατρικώτατα:

«Καὶ μεῖς ἐδῶ μακάριοι γύρω, σ' ἕνα ξόανο μεσιωνικὸ, ποῦ Παιδεία τὸ εἴπαμε, χορεύουμε καὶ ρητορεύουμε καὶ προσφέρουμε θυσία στὸ ξόανον ὅ,τι πολυτιμότερον ἔχουμε: τὰ παιδιά μας».

Τὰ παιδιά μας, Κύριοι, δὲν ἀκοῦτε;.

Ἐνῷ στὸ παιδί μου ὁ κόσμος ὁλόγυρα φανερώνεται ὡραῖος καὶ γελαστὸς, ξεχειλισμένος ἀπὸ ζωὴ, σὰν ἕνα μεγάλο πανόραμα ποῦ ἀλλάζει ὁλοένα καὶ δείχνει ὅλα καθαρὰ ξάστερα, ἐνῷ ἡ φύσι ἀκούραστη τοῦ διδάσκει τὸν ἔρωτα πρὸς τὴν ἀλήθεια, πρὸς τὴ ζωὴ, ἔρχεται στὸ σκολειὸ ὁ δάσκαλος καὶ προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο νὰ κλείσῃ τὸ παιδὶ—τὸ ρωμιόπουλο—σ' ἕναν πληχτικὸ καὶ σκοτεινὸ κύκλο, ὅπου βασιλεύει ἡ ψευτιὰ κι' ὅπου ὁ ἴδιος συνήθεισε πιὰ ν' ἀναπνέῃ, νὰ ζῇ καὶ νὰ δέρνεται. Παιδαγωγικὴ σοῦ λένε. Ποιὸ ρωμιόπουλο δὲν ξύπνησε πρωὶ πρωὶ μὲ τὴν ἀγνότερη παιδικὴ λαχτάρα, ὅταν εἴτανε γιὰ νὰ πρωτοπάῃ στὸ σκολειὸ, καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες δὲν ἄρχισε νὰ βαρειέται τὸ σκολειὸ, νὰ μὴν τὸ θέλῃ, νὰ τοῦ φαίνεται σωστὴ κόλασι, δεσμωτήριο; Ποῦ εἶνε ἡ παιδαγωγικὴ τῶν σκολειῶν μας; Ποῦ εἶναι οἱ παιδαγωγοί μας ποῦ ἔπρεπε στὴν ἀθῶα παιδικὴ ψυχὴ ν' ἀναζωογονήσουν τὸν ἔρωτα τῆς ἀλήθειας, τῆς ζωῆς, τῆς ἐργασίας, τῆς παιδείας, τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδανικοῦ;

Στὸ σκολειὸ μέσα γίνεται ὁ μεγαλείτερος Βανδαλισμὸς, ἡ χυδαιότερη ἀσέβεια κατὰ τῆς φύσεως, καθὼς λέει ὁ καλός μου φίλος κ. Σταματιάδης. Ὅ,τι ζωντανὸ, ὅ,τι ὡραῖο, ὅ,τι ἀληθινὸ ἐστάλαξεν ἡ Φύσι στὴν ψυχὴ τοῦ Παιδιοῦ, τὸ στεγνώνει καὶ τὸ σκορπίζει ὁ λίβας τοῦ Δασκαλισμοῦ. Καὶ εἶναι ὁ Δασκαλισμὸς ἡ μεγαλείτερή μας ἐθνικὴ ἀρρώστια, χειρότερη ἀπ' ὅλες τὶς πληγὲς τοῦ Φαραὼ μαζωμένες.

Μὲς στὸ σκολειὸ τὸ παιδὶ δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ σκέφτεται μοναχό του, μορφώνοντας καὶ δυναμώνοντας τὴν κρίσι του, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λέῃ ὅ,τι αἰσθάνεται ὅπως τὸ αἰσθάνεται κι' ὅπως πρέπει φυσικὰ νὰ τὸ λέῃ.

Τὶ θὰ πῆ εἰλικρίνεια κ' ἐλευθερία στὴ σκέψη, στὴν ἔκφρασι τῆς ἰδέας καὶ τῆς ἐντύπωσης;

Αὐτὰ ὅλα ὁ σοφὸς δάσκαλος πρέπει νὰ τὰ σέρνῃ δεμένα πίσω ἀπὸ τὸ ἅρμα τοῦ Ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς Ψευτοσοφίας. Πρέπει μὲ τὴ μεγαλείτερην ἀπονιὰ νὰ τὰ περιφρονήσῃ, νὰ τὰ πνίξῃ, νὰ τὰ τσακίσῃ νὰ τὰ γκρεμίσῃ, νὰ τὰ καταστρέψῃ, νὰ τὰ ἐκμηδενίσῃ. Καὶ σοῦ λέει. Ἐγὼ αὐτὸ δὲν τὸ εἶπα ἔτσι αὐτὸ δὲν εἶναι ἔτσι γραμμένο στὸ βιβλίο».

Ἂν τώρα θελήσουμε νὰ ποῦμε καὶ κανένα λόγο γιὰ τὴν Ἐθνική μας γλῶσσα γιὰ τὸ τίμιον αὐτὸ παλλάδιο ποῦ ἀνήκει σ' ὅλο μας τὸ Ἔθνος, φτάνει μονάχα νὰ ποῦμε πῶς σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀντίνω τὸ σκολειὸ=ἀντεθνικὸ μαχαῖρι. Μὲ τὰ χάλια λοιπὸν ποῦ ἔχουν τὰ σκολειά μας σήμερα, δὲ φαίνεται σὰ νὰ εἶχε μεγάλο δίκιο ἐκεῖνος ποῦ εἶπε πῶς τὸ σκολειὸ εἶναι τὸ Βασανιστήριο ποῦ μιὰ καὶ γιὰ πάντα στρεβλώνει κάθε ρωμιόπουλο, ἡ κόλασι ποῦ στεγνώνει καὶ ζωρώνει τὸ νοῦ του: Ποιὸς γνωστικὸς δὲ θὰ τὸ παραδεχτῆ πῶς τὰ σκολειά μας παίρνουν τὸ ρωμιόπουλο γεμάτο φωτιὰ καὶ ζωὴ, κι' ἀφοῦ τοῦ σβύσουν τὴ φωτιὰ καὶ τοῦ πνίξουν τὴ ζωὴ, τὸ κάνουν καὶ γίνεται σωστὴ μούμια, «μούμια ποῦ βγαίνει κατόπι στὸν κόσμο φασκιωμένη μὲ τὸν πάπυρο τοῦ Δασκαλισμοῦ;»

* *
*

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ 2

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Κ' ἔχουν δίκηο νἆνε σφιχτοδεμένοι μὲ τέτοια φιλία, γιατὶ καὶ ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος στὴ φιλολογική του ἐργασία δὲν ξεφεύγει οὔτε βῆμα ἀπὸ τὸ δρόμο, ποῦ ἀκολουθάει ὁ κ. Νιρβάνας. Τὰ ἴδια κι' αὐτός: Γκονκούρ, Δ' Ἀνσύντσιο, Μπουρζὲ, Ἀνατὸλ Φρὰνς, ἔχει γιὰ πηγὴ κι' ὁποιον ἄλλον βρεῖ μπροστά του. Θἆνε γλωσσομαθὴς ὁ κ. Ν. Ἐπ μὰ ἡ γλωσσομάθειά του τοῦ εἶνε πολὺ κακὸς σύμβουλος. Παίρνει ἀπ' ὅλοῦθε χωρὶς ντροπὴ καὶ διάκρισι. Γι' αὐτὸν ἡ ἐξελεγξις εἶνε ποιὸ δύσκολη. Δὲν ἔχουμε νὰ δείξουμε ποιὸ δὲν εἶνε δικό του, ἀλλὰ ποιὸ εἶνε δικό του.

Θὰ θυμοῦνται βέβαια, ὅσοι παρακολουθοῦνε τὴ φτωχὴ φιλολογία μας, πῶς ἐδῶ κ' ἐννιὰ χρόνια ξεσκεπάστηκε ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος ἀπὸ τὸν Ἀβόριον γιὰ τὸ κλέψιμο τοῦ «Καλλινούλα» ἀπὸ κάποιον ἀρχαιότερο Ἰταλὸ συγγραφέα καὶ μὲ ποιὰ μασημένα λόγια θέλησε νὰ δικαιολογηθῆ τὸ «σοφὸν παιδίον» καθὼς τὸ νόμιζαν τότες. Αὐτὸ ἤτανε τὸ πρῶτο κάζο πεσάντο. Ἤρθαν ὕστερα τὰ διηγήματα. Ὅσοι τὰ διάβασαν, ἀλλὰ εἶχαν σχετισθῆ κάπως καὶ μὲ τὴν ξένη φιλολογία, ἔβλεπαν στὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ καὶ φράσες ποῦ θύμιζαν περισσότερο ἀπὸ ὅσον ἔπρεπε τὸ Βιλλιὲρ-ντὲ-Λίλ-Αντὰμ, τὸ Δ' Ἀννούντσιο, τοὺς Γκονκούρ, τὸν Πόε κάπου, τὸ Βωδελαὶρ ἀρκετὰ, τὸ Μωπασσὰν κι' ἄλλους. Παράδειγμα τὸ «ut diese mineur» γιὰ τὸν πρῶτο, τὸ «Θρῆνο τοῦ Δειλινοῦ» γιὰ τὸ δεύτερο καὶ ἄλλα. Τὸ «Φιλὶ τοῦ Ἥλιου» εἶχε κάμει ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσις ὅταν πρωτοδιαβάστηκε. Μὰ ἔτυχε νὰ δημοσιεύσῃ ὕστερ' ἀπὸ λίγο καὶ ἡ δεσποινὶς Ἀγγελικὴ Πανα γιωτάτου ἕνα διήγημά της τὸ «Λουτρὸ» ποῦ ἔμοιαζε τόσο πολὺ μὲ τὸ Φιλὶ τοῦ Ἥλιου» στὸ περισσότερο μέρος, ὥστε ἔδωκεν ἀφορμὴ νὰ προσέξουμε κομμάτι καὶ νὰ βροῦμε ὅτι καὶ οἱ δύο τους εἶχαν ἀντιγράψει μὲ τὰ ἴδια λόγια ἀρκετὲς φράσεις, τὶς πιὸ δυνατὲς, ἀπὸ ἕνα διήγημα τοῦ Μωπασσὰν, τὴ «Μαρόκκα» νομίζω, καὶ τὴν ὑπόθεσις μοῦ φαίνεται ἀπὸ τὸ Μαιζερουᾶ.

Διαβάστε τὸ «Ἄσμα Ἀσμάτων τοῦ κ. Ἐπισκοπούλου μὲ λίγη προσοχὴ καὶ θὰ βρῆτε ἐκεῖ μέσα χωρὶς πολὺ κόπο ἀτόφια κομμάτια τοῦ Δ' Ἀννούντσιο καθὼς ἀπὸ τὰ «Παραδείσια ποιήματα», «Θρίαμβον τοῦ Θανάτου», «Ὄνειρον φθινοπωρινῆς ἑσπέρας» κλπ.

Ὁ κ. Ν. Ἐπ. γράφει συχνὰ χρονογραφήματα· τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ εἶνε ἀντιγραφὴ τοῦ τελευταίου ἄρθρου φιλολογικοῦ ἢ καλλιτεχνικοῦ ποῦ ἐδιάβασε ὁπουδήποτε καὶ ὅμως τὰ παρουσιάζει πάντα γιὰ δικά του. Δὲ θὰ μ' ἔφτανεν ὁλόκληρος τόμος νὰ κάμω τὴν συγκριτικὴν ἀπόδειξη. Φέρνω ὅμως ἕνα πολὺ οὐσιαστικὸ παράδειγμα. Κάποτε ἔγραψε χρονογράφημα στὸ «Ἄστυ» μὲ φιλολογικὲς ἀξίωσες γιὰ τὸ «Μικρὸ Ἔγυολφ» τοῦ Ἴψεν, ἐνῷ ἀκόμη μόνον ἀποσπάσματα εἶχαν δημοσιευθῆ στὰ γαλλικὰ φύλλα Ὁ κ. Ν Ἐπ. ὅμως ἔκρινε τὸ δράμα κ' ἔλεγε «κατὰ τὴν ταπεινήν μας γνώμην τὸ νέον ἔργον τοῦ Ἴψεν ἔχει ὅλως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, βαρύτητα ἀσυνήθη δι' ὅσους παρακολουθοῦν τὴν ἀνήσυχον καὶ μεταλλάσσουσαν ἐξέλιξιν τῶν ἰδεῶν τοῦ συγγραφέως κτλ.»

Ἤταν ὁλάκερη κριτικὴ γιὰ τὸ ἔργον καὶ ἔλεγεν ἀκόμη γιὰ τὶς ἰδέες τοῦ συγγραφέα τοῦ «Βρὰνδ» ἀρκετὰ, ὅταν τὴν ἴδια ἐποχὴ δημοσιεύεται κατὶ κάπου ἀλλοῦ, στὸ «Νέον Πνεῦμα» νομίζω, μία περίληψη ἀπὸ τὶς ξενες κρίσεις· καὶ πρᾶγμα περίεργο· ἡ περίληψη αὐτὴ ἔλεγε ὅσα εἶπε καὶ ὁ κ. Ν. Ἐπ. Μὲ τὰ ἴδια λόγια, τὶς ἴδιες σκέψεις, τὴν ἴδια μέθοδο τῆς ἀναλύσεως τοῦ ἔργου. Τέτοια παραδείγματα χίλια δυὸ βρίσκονται. Ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ ὄρεξη κανεὶς

Στὸ γραφόμενα τοῦ κ. Ἐπισκοπούλου τοῦτο μοῦκανε πρὸ πάντων ἐντύπωση, πρὶν τὸν νοιώσουμε ποιὸς εἶνε· ὅτι ἐνῷ σὲ μερικὰ μέρη δείχνεται τόσο ἀδύνατος, πού μόνον πρωτόπειρος θὄγραφεν ἔτσι, ξάφνου στὸ ἴδιο ἄρθρο ἢ διήγημα παρουσιάζεται ὄχι δυνατὸς, ἀλλὰ γίγαντας. Δηλ. δὲν ἔχει τὴ τέχνη νὰ κρύβεται καλὰ ὅτι δανείζεται καὶ ἀπὸ ἄλλους. Ἐπάθαινα μ' αὐτὸν ὅ,τι ἔπαθα καὶ μ' ἕνα

Ἀπὸ τὴ βάση, ἀπὸ τὸ δημοτικὸ σκολεῖο πρέπει ν' ἀρχίση ἡ γιατρειὰ τοῦ κακοῦ. Στὰ μικρὰ παιδιὰ τὸ δηλητήριο τοῦ Δασκαλισμοῦ μπορεῖ νὰ ἐνεργήση μὲ μεγαλείτερη δύναμη, καὶ πρέπει νὰ σωθοῦνε τὰ παιδιά, γιὰ νὰ γλυτώσουνε κ' οἱ ἄντρες.

Ὅλοι, οἱ περσότεροι, φωνάζουν πῶς δὲν ἔχουμε σκολεῖα, πῶς τὰ παιδιά μας δὲ μαθαίνουν τίποτα κ.τ.λ.

Δὲ θὰ εἴτανε καλήτερα νὰ λέγανε; «Παιδαγωγοὶς δὲν ἔχουμε, δασκάλους δὲν ἔχουμε γιὰ νὰ μορφώσουν τὰ παιδιά μας καὶ νὰ τὰ βάλουν στὸν ἴσιο δρόμο ποῦ φέρνει πρὸς τὴν ἀληθινὴ τὴν Παιδεία»; Ὅταν ἀποχτήσουμε ἀληθινοὺς καὶ εὐσυνείδητους δασκάλους, ποῦ νὰ ξέροντ τὸ σκοπὸ καὶ τὸν προορισμό τους τὸν ἐθνικό, τότε βέβαια καὶ βιβλία καλὰ θὄχουμε, καὶ σκολεῖα εὐεργετικὰ καὶ Παιδεία μὲς στὴν Ἑλλάδα θὰ γνωρίσουμε.

Ὑπόσχεση εἶναι στὸν ἀνέρα,

ἀπὸ τὸ «Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον» κάτι μπορεῖ νὰ βγῆ. Καὶ γιὰ ἕνα ζήτημα σοβαρὸ, σὰν τὸ Ἐκπαιδευτικὸ ζήτημα, χρειάζεται σοβαρὴ ἐργασία, χρειάζονται σοβαρὰ καὶ συχνὰ Συνέδρια. Λόγια δὲ μᾶς χρειάζουνται· χορτάσαμε ἀπὸ λόγια.

Καὶ τώρα δὲ θέλω νὰ νομίση κανεὶς πῶς ὅ,τι κι' ἂν εἶπα, τὸ εἶπα γιὰ νὰ φανῆ πῶς καὶ γὼ κάτι λέω. Ὄχι, θέλω νὰ πιστευτῆ πῶς ὅ,τι λέω παραπάνω, τὸ λέω καθὼς θἄλεγε κι' ὁ Ψυχάρης, μ' ὅλη μου τὴν ἀγάπη, μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, ἀπὸ τὴ βάθος τὸ πιὸ κατάβαθο τῆς ψυχῆς μου.

ΑΛΕΞ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ κ. ΝΙΡΒΑΝΑ

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

ΤΟΥ Α' ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΛΩΠΟΔΥΤΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΙ ΣΤΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΜΑΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ & Σ^ΑΣ

Ὁδὸς Σταδίου-Μέγαρον Ἀρσακείου

Συνάλλαγμα. Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων. Ἐκτέλεσις πάσης ἐντολῆς ἐν τοῖς Χρηματιστηρίοις Ἀθηνῶν, Λονδίνου καὶ Παρισίων καὶ πάσης Τραπεζικῆς ἐργασίας.

Καταθέσεις

4 ο)ο εἰς πρώτην ἀναζήτησιν
4 1)2 ο)ο διὰ τρεῖς μῆνας
5 ο)ο δι' ἓξ μῆνας
5 1)2 ο)ο δι' ἓν ἔτος

Καταθέσεις χρυσοῦ δὲν γίνονται δεκταί

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ & ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΜΙΑ ΕΞΗΓΗΣΙ

χρεωστοῦμε στοὺς ἀναγνῶστες μας γιὰ τὴ φιλολογικὴν ἐπιφυλλίδα τὴν ὁποίαν ἀπὸ τὸ περασμένο φύλλο ἀρχίσαμε νὰ δημοσιεύουμε. Καὶ ἡ ἐξήγησι αὐτὴ εἶνε ἀπαραίτητη, ἀφοῦ εὑρέθηκαν μερικοὶ οἱ ὁποῖοι παραξενεύθηκαν ὅταν εἶδαν ὅτι στὸ ἴδιο φύλλο ὅπου ἐδημοσιεύθηκε τὸ θαυμάσιο ἄρθρον τοῦ κ. Ἀπόκαυκου (γνωστὸν κι' αὐτὸ ψευδώνυμον τοῦ κ. Νιρβάνα) ἐδημοσιεύθηκε κ' ἡ ἐπίκρισις τοῦ φιλολογικοῦ του ἔργου.

Ἐκεῖνο ποῦ ἀποτελεῖ τὴν βάσι τοῦ προγράμματος τοῦ «Νουμᾶ», ὅπως πολλὲς φορὲς τὸ ἐδηλώσαμε, εἶνε ἡ ἐλευθερία τῆς γνώμης. Κανένα περιορισμὸ δὲν βάζουμε. Ὅ,τι μᾶς σταλῆ, τὸ δημοσιεύουμε, ἀρκεῖ νὰ εἶνε καλὰ καὶ λογικὰ γραμμένο. Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ τὰ πράγματα. Καὶ γιὰ νὰ πεισθῆτε, ἀρκεῖ νὰ σᾶς ἐ'ποῦμε ὅτι τοὺς περισσοτέρους συνεργάτες μας, τὸν κ. Σταμνόπουλον λ. χ. τὸν κ. Σπ. Ἀναστασιάδη, τὸν κ. Ἠλιόπουλο, τὸν κ. Indas Errant καὶ τόσους ἄλλους ἀκόμη, δὲν ἔχουμε τὴν τιμὴν οὔτε προσωπικῶς νὰ τοὺς γνωρίζουμε.

Δημοσιεύουμε εὐχαρίστως τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ κ. Ἠλιοπούλου, ὅπως ἐδημοσιεύσαμε καὶ τὴν ἐπιφυλλίδα τοῦ κ. Ἀναστασιάδη γιὰ τοὺς λόγους τοῦ κ. Μιστριώτη, μόνον διότι εἴδαμε πῶς πρέπει νὰ δημοσιευθῆ. Θὰ δημοσιεύσουμε δὲ εὐχαρίστως καὶ ὅ,τι μᾶς σταλῆ πρὸς ἀναίρεσιν ἢ διόρθωσιν τῶν γραφομένων του. Μόνον μὲ τὴν ἐλευθέρα συζήτησι θὰ βγῆ κάτι καλὸ, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐννοοῦμε νὰ τὴν τηρήσουμε πιστῶς μέχρι τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ «Νουμᾶ».

Ὁ «Νουμᾶς» οὔτ' ἐφημερίδα εἶνε, οὔτε περιοδικό. Ὑπάρχουν τόσες ἐφημερίδες κ' ὑπάρχουν τόσα περιοδικὰ ἐξυπηρετοῦντα τὰς ἀνάγκας τῶν φορολογουμένων καὶ τῶν φιλολογουμένων πολιτῶν, ὥστε ἐπερίσσευε τὸ δικό μας. Ὁ «Νουμᾶς» εἶνε μόνον ἐλεύθερο βῆμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ μιλήση ὁ καθένας, ἂν νομίζη πῶς πρέπει νὰ μιλήση κι' ἂν ἔχη τὸ θάρρος αὐτὸ ποῦ θέλει νὰ 'πῆ, νὰ τὸ 'πῆ παστρικὰ καὶ ξάστερα.

Αὐτὰ εἴχαμε νὰ ποῦμε γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη, τὴν τελευταία, καὶ τώρα ἐξακολουθοῦμε τὴν δουλειά μας καὶ σᾶς ἀνοίγουμε διάπλατες τὶς στῆλές μας.

ΔΕΧΟΜΕΘΑ

συγχαρητήρια, κύριοι, γιὰ κεῖνο ποῦ γράψαμε στὸ φύλλο τῆς Κυριακῆς γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ Λασσανείου διαγωνισμοῦ.

Ἐπροφητέψαμε — χωρὶς νὰ ποζάρουμε γιὰ προφῆτες—πῶς θὰ στεφανωθῆ κάποιος ποῦ θὰ ἔχη τόση σχέσι μὲ τὰ γράμματα, ὅτη κι' ὁ κ. Μιστριώτης μὲ τὴν Λογικὴ (βλέπε κ' ἐπιφυλλίδα μας: «Ρητορικοὶ λόγοι Γ. Μιστριώτη») κ' ἐπετύχαμε. Κ' ἐβραβεύθηκε ὁ κ. Ἀμπελᾶς.

Τὸ περιεργότερο ὅμως εἶνε—καὶ γι' αὐτὸ ἴσα ἴσα καμαρόνουμε περισσότερο — ποῦ ἀναφέραμε καὶ τοὺς πρὸς τὸν κ. Ἀμπελᾶν ἀλησμονήτους στίχους τοῦ κ. Καζάζη, εἰσηγητοῦ τοῦ Λασσανείου:

... Λησμόνει Τιμολέων.
Ἐκεῖνος ὅστις λησμονεῖ
Δὲν ἐνθυμεῖται πλέον.

Ὁ κ. Καζάζης δὲν ἐλησμόνησε τὸν κ. Ἀμπελᾶ καὶ τὸν ἐβράβευσε. Τώρα δὲν μένει ἄλλο παρὰ νὰ γίνη τοῦ χρόνου εἰσηγητὴς τοῦ Λασσανείου ὁ κ. Ἀμπελᾶς καὶ νὰ βραβευθῆ ὡς δραματικὸς συγγραφεὺς ὁ κ. Καζάζης, γιὰ νὰ τοδειχθῆ πῶς κι' ὁ κ. Τιμολέων δὲν λησμονεῖ, ἀλλ' ἐνθυμεῖται πάντοτε ἐκεῖνον ποῦ ἔγραψε τοὺς θαυμασίους αὐτοὺς στίχους στὸ λευκωμά του.

ΕΧΟΥΝ ΑΔΙΚΟ

ὅσοι καταφέρονται κατὰ τοῦ κ. Σκληροῦ βουλευτοῦ, Ἐθν. εὐεργέτου κτλ. ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν δόλια πατρίδα μᾶς ἀπεκάλυψε τοὺς Ἐγγλέζους Καρχαρίας ποῦ κοιτάζουν, διὰ τῆς μεθόδου τοῦ μονοπωλίου τῆς σταφίδας, νὰ μᾶς ρουφήξουν τὸ αἷμά μας.

Ὁ κ. Σκληρὸς ἔκανε, σὰν πατριώτης, τὸ καθῆκόν του. Τώρ' ἀπομένει νὰ κάνουν τὸ δικό τους καθῆκον καὶ οἱ Ἐγγλέζοι βουλευταί, οἱ τόσο δεινῶς ἀπὸ τὸν Ἕλληνα συνάδελφόν τους ὑβρισθέντες, καὶ νὰ μᾶς ἀποκαλύψουν τοὺς Ἕλληνας Καρχαρίας, οἱ ὁποῖοι κάνουν μιὰ ψωροδωρεὰ στὴν ἐπαρχία τους μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ γίνουν βουλευταὶ καὶ γιὰ νὰρ-

---

φιλολογικὸν ἀετιδέα (un aiglon litteraire) τὸν κ. Yvon Jeannot. Ὁ Ἕλληνας αὐτὸς συγγραφέας ἔβγαλε κάποτε λίγα διηγήματα γραμμένα γαλλικά, ἐπειδὴ ἡ Ἑλληνική, ὡς λέγει, δὲν τοῦ εἶνε ἀρκετή. Τὰ διάβαζα κ' ἐγλεντοῦσα μὲ τὸ στραγγάλισμα τῆς γαλλικῆς γλώσσας καὶ μὲ τὸ παιδικὸν ὕφος. ὅταν ἔξαφνα τρίβω τὰ μάτια μου, τα ξανατρίβω καὶ βλέπω μπροστά μου ἕναν ἀληθινὸν ὄγκο. Τί συμβαίνει ἐδῶ, ξαναδιαβάζω καὶ ἀμέσως μοῦρχεται στὸ νοῦ ὁ μακαρίτης ὁ Μωπασσάν. Ὁ Γαλλοέλληνας συγγραφέας δὲν ἐδίστασε νὰ πάρη ἕνα ὁλόκληρο διηγημάτακι τοῦ Γαλάτη γίγαντα, νὰ τὸ βάλη μέσα στὸ βιβλίο του ἴδιος κ' ἀπαράλλακτος καὶ μόνο τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἐπίθετα ἴσως ἀπὸ ἐθνικὴ φιλοτιμία νὰ τὰ κάνη Ἑλληνικά.

Ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος ἔχει καὶ κάποια μέθοδον ὅταν ἀντιγράφη ἢ παίρνη πολύ, ὅπως θέλετε, ἀπὸ ξένον συγγραφέα γιὰ νὰ ἐμπνευσθῆ. Νὰ ἕνα πρόχειρο παράδειγμα. Στὸ περιοδικὸν ἡ «Τέχνη» στὸ πρῶτο φύλλο ἐδημοσίευσε κάτι σὰν πεζὸ ποίημα: «Τὰ Μαλλιά» Σ' αὐτὸ μέσα βρίσκει κανεὶς λίγο Δ' Ἀννούντσιο, ἀρκετὸ Βερλαίν καὶ πολὺ Louis Lestelle ποῦ ἕνα ποίημά του «Τὰ τριχταγκαλιάσματα τοῦ Λυκόφωτος» εἶνε δημοσιευμένο στὸ γαλλικὸ περιοδικὸ «Humanité Nouvelle» τοῦ ἴδιου χρόνου. Καὶ στὸ ποίημα αὐτὸ καθὼς καὶ στὸ πεζὸ ποίημα τοῦ κ. Ἐπισκοπούλου, ἡ νύχτα ἔρχεται λίγο λίγο καὶ γεμίζει τοὺς δυὸ ἐραστὰς· φρικιοῦν τὰ δάχτυλα τοῦ ἑνὸς μέσα στὰ χρυσονήματα τοῦ ξανθοῦ κεφαλιοῦ τῆς ἄλλης καὶ ζητάει ἐκεῖνος νὰ κοιμηθῆ ἐπάνω στὸ κεφάλι της κ' ἔχουν τὰ μαλλιά της χεῶμα, φῶς, ἀντανακλάσεις, μυστικὲς σκιές. Ἄλλες παρομοίωσες καὶ ἔξαρσες ποῦ βρίσκονται στὰ «Μαλλιὰ» εἶνε παρμένες ἀπὸ ἕνα ὅμοιο ποίημα τοῦ Βερλαίν. Σύμπτωσες εἶνε αὐτὰ ὅλα; Ξέρω κ' ἐγὼ τί νὰ πῶ;

Ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος γράφει καὶ κριτικὲς ὄχι μόνον γιὰ τοὺς δικούς μας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ξένους συγγραφεῖς, καθὼς π.χ. γιὰ τὸν Ἀνατὸλ Φρὰνς στὴν «Τέχνη» Θαυμάζει τὸν Γάλλο συγγραφέα καὶ δείχνει τὸ θαυμασμό του μὲ κάποια λόγια, ποῦ λένε πῶς τὸν ἐγνώρισεν ὄχι μόνον ἀπὸ κοντὰ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴ βαθύτερη ψυχὴ τῶν βιβλίων του. Καὶ ὅμως σ' αὐτὴ τὴν κρίση νομίζει κανεὶς πῶς διαβάζει σὲ κάθε γραμμὴ τὸν Μπουρζὲ—τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀρτηρία ποῦ τρέφει πολλοὺς κριτικούς μας, καθὼς θὰ δοῦμε παρακάτω—καὶ μόνο τὸ Μπουρζέ. Ἀναφέρει ἐκεῖ ὁ κ. Ἐπισκόπουλος τὸ Ρενὰν, τὸ Στενταὶ, τὸν Ταὶν καὶ τοὺς χαρακτηρίζει ὅλους ὅπως καὶ ὁ Μπουρζέ, μὲ τὰ ἴδια ἐπίθετα, μὲ τὰ ἴδια παραδείγματα τῶν βιβλίων τους, μὲ τὴν ἴδια ψυχολογικὴ παρατήρηση. Διαβάστε τὸν Μπουρζὲ σ' ὅσα ἔχει γράψει γιὰ τὸν Ἀνατὸλ Φρὰνς καὶ τοὺς ἄλλους καὶ θὰ βρῆτε μέσα σ' αὐτὰ τὸν κ Ν. Ἐπισκοπόπουλον, ὁ ὁποῖος ἠμπορεῖ νὰ κατηγορήση καὶ τον Ταὶν ὅτι τὸν ἔχει ἀντιγράψει σὲ πολλὲς μερτές.

* *
*

Καθὼς βλέπουμε οἱ κ κ Νερβάνας καὶ Ἐπισκοπόπουλος τραβᾶνε τὸν ἴδιο δρόμο· θελήσανε φαίνεται γιὰ τιμὴ τοῦ ἑνὸς πάτρωνά τους τοῦ Δ' Ἀνούντσιο, νὰ πραγματοποιήσουν τὸν τίτλο ἑνὸς μυθιστορήματός του: «Ἐπίσκοπος καὶ Σα». Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια νοιώθει κανεὶς κάποια βαθειὰ λύπη νὰ βλέπη δυὸ τόσο μελετημένους λογίους νὰ μὴν παρουσιάζουν καθαυτὸ δική τους καὶ ἀληθινὴ δημιουργικὴ φιλολογικὴ ἐργασία. Γιὰ τὴν πολλὴ μελέτη τους ἀξίζουν ἴσως καὶ παράσημο· ἀλλὰ γιὰ τὰ γραφόμενά τους; Ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος παρουσίασε καὶ ἕνα ὕφος στὰ χρονογραφήματα, ποῦ θελήσανε κι' ἄλλοι νὰ τὸν μιμηθοῦνε. Παράδειγμα ὁ κ. Τσοκόπουλος. Μὰ εἶνε τόσο ξεβαμμένα τὰ χρονογραφήματά του αὐτά, ποῦ καλλίτερα θἄταν νὰ μὴν ἐμιμεῖτο. Κι' ἀφοῦ τὸν ἀναφέραμε, ἂς θυμηθοῦμε τὸ δράμα του: «Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Εὐτυχίας». Ἐπαίχτηκε κ' ἐτάφηκε καθὼς τοὔπρεπε, διότι κι' αὐτὸ εἶχε τὴν προπατορικὴ ἁμαρτία· ἦταν κλεμμένο στὸ πιὸ πολὺ μέρος του ἀπὸ τὸ ὁμώνυμο Γερμανικὸ δρᾶμα, ποῦ ἔχει μεταφρασθῆ καὶ στὸ Γαλλικό Δὲ θυμᾶμαι τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέα θὰν τὸ θυμᾶται ὅμως βέβαια ὁ κ. Τσοκόπουλος.

Καὶ μιὰ ποῦ ἀνάφερα δραματικὸ ἔργον, ἂς ποῦμε καὶ λίγα λόγια γιὰ τὸ θέατρο, ποῦ δὲν ἔχουμε. καὶ γιὰ τοὺς δραματικούς μας συγγραφεῖς. Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ βέβαια οὔτε ἴχνος θεατρικῆς ζωῆς βρίσκει κανείς, μὰ ἐδῶ καὶ πέντε-ἕξη χρόνια ἔγινε κάποια κίνηση καὶ παρουσιάστηκαν μερικοὶ δραματογράφοι καὶ κωμωδιογράφοι γυρεύοντες

θοῦν ἐδῶ νὰ κοπανᾶνε μαζῆ μὲ τοὺς ἄλλους συναδέλφους τους ἀέρα μέσα στὸ Ἐθνικὸ γουδὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου.

Δὲν εἶνε κρῖμα κι' ἄδικο νὰ γνωρίζουμε τοὺς Ἐγγλέζους Καρχαρίας, καὶ νὰ μὴν ἔχουμε εἴδησι γιὰ τοὺς δικούς μας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ κ. Σκληρὸς ἔχει ὅλα τὰ προσόντα καὶ τὰ δικαιώματα νὰ ποζάρῃ ὡς Ἀρχικαρχαρίας;

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΜΕ

πάλι το «Τραγοῦδι τοῦ Ὀδοιπόρου» τοῦ Γκαῖτε, τό τόσο καλὰ μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν ποιητὴν κ. Μιλ. Μαλακάση, διότι στὸ προηγούμενο φύλλο ἐδημοσιεύθηκε λανθασμένο:

Ἀπάνω ἀπ' τὶς βουνοκορφὲς γαλήνη περισσὴ
καὶ μόλις στὶς δενδροκορφὲς μιὰν ἀναπνοιὰ τῆς πλάσης,
μέσα στὸ δάσος τὰ πουλιὰ σωπαίνουνε, καὶ σὺ
περίμενε, καὶ γρήγορα σὲ λίγο θὰ ἡσυχάσῃς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Συγκριτικὴ κατάστασις τῆς ἐν Καΐρῳ Ἑλλην. Ὀρθοδόξου Κοινότητ ος». Ὁ ἐν Καΐρῳ ὁμογενὴς ἰατρὸς κ. Ν. Πίστης, ἐξέδωκεν ἐν φυλλαδίῳ μίαν συνοπτικὴν μελέτην προωρισμένην πρὸς ἀνάγνωσιν κατὰ τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῆς 4/17 Μαΐου. Ὁ ἔγκριτος ἰατρὸς καὶ μέλος διακεκριμένον τῆς κοινότητος, διὰ τῆς μελέτης του αὐτῆς ἀποδεικνύει ὅτι ἔργον κυριώτεροτῆς κοινότητος πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἵδρυσις Ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου κ' Ἑλληνικοῦ Νοσοκομείου, δύο δηλ. ἱδρυμάτων, ἀπαραιτήτων, τὰ ὁποῖα μεγάλως θὰ ἐξυπηρετήσουν τὰ Ἐθνικὰ συμφέροντα. Κ' ἐπιλέγει: «Ὁ κόσμος ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἔργα καὶ πάλιν ἔργα καὶ πάντοτε ἔργα. Καὶ ἂν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι μόνον ἐπιτελέσεως τοιούτων ἐπέρχεται ἀρωγός, εὐνόητον ἀποβαίνει ὅτι καὶ ἐνθαρρυντικώτερον θὰ ὑποστηρίξῃ τὴν παραγματοποίησιν τῶν ἐπαγγελιῶν».

— «Λογοδοσία τοῦ Διοικ. Συμβουλίου τοῦ ἐν Δαφνίῳ Φρενοκομείου κατὰ τὸ ἔτος 1902». Καὶ ἡ φετεινὴ λογοδοσία ἀποδεικνύει με ποσὴ φρόνησιν καὶ νικοκυροσύνην διαχειρίζεται ἡ περιουσία τοῦ φιλανθρωπικοῦ αὐτοῦ ἱδρύματος, τὸ ὁποῖον καὶ ἡ Κυβέρνησις ὤφειλε νὰ ὑποστηρίζῃ περισσότερο καὶ οἱ ὁμογενεῖς μὲ μεγαλειτέραν στοργὴν νὰ τὸ περιβάλλουν.

— Μυθιστορήματα καὶ Διηγήματα». Ἐν τεῦχος. Περιέχει τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Frank Harris τὴν Βάριγκα Ὀλέσσοβα τοῦ Γόρκι καὶ τὴν Λυδίαν τοῦ Ρονῦ. — Περιεχόμενα τοῦ θέου τεύχους τῶν «Παναθηναίων». Μακρυγιάννη: Μακιαβέλης. Ποιήματα Γκαῖτε καὶ Βύρωνος (μετάφρ. Μαλακάση) Παλαμᾶ Τριανταφύλλη (ἀπόσπασμα) Παναγιωτίδου Πῶς ἑνοῦνται αἱ ἀτθίδες, Παπαδιαμάντη ἡ Φόνισσα Μάγυερβερ (μετάφρ Χ. Δαραλέξη).

ΚΕΡΔΟΣ 310.560 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναί! 310,560 δραχμὰς ἔδωκε μέχρι τοῦδε τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζομεσίτου κ. Ἰω. Φωτίου εἰς τοὺς πελάτας του. Ἤτοι ἐκ τῶν ἀγοραστῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν ἐκ τοῦ γραφείου του ἔχουσι κερδίσει διάφορα ποσὰ ἀνερχόμενα εἰς τὸν στρογγυλὸν ἀριθ. 310,560 δραχμάς.

Ὁ κ. Ἰω. Φωτίου θέλει ν' ἀναβιβάσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 1,000,000 δρ. Ἐπιθυμῶν δέ, ἵνα συμμετάσχωσι τούτων πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας ὑποβιβάζει τὴν προκαταβολὴν δι' ἑκάστην λαχειοφόρον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης εἰς δραχ. 8 καὶ καλεῖ τοὺς θέλοντας ν' ἀγοράσωσι τοιαύτην νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ τυχηρὸν γραφεῖόν του, ὅπου πάντως θὰ κληρωθῇ μετ' ἀμοιβῆς ὁμολογία τις καὶ τί χαρὰ νὰ εἶνε ἡ πρώτη μὲ τὰς 50,000 χρυσᾶς δραχμὰς τὴν 18 Ἰουνίου ἐ. ἔ., ὅτε γενήσεται ἡ κλήρωσις

Ὡσαύτως ἀσφαλίζονται καὶ λαχειοφόροι ὁμολογίαι τῆς αὐτῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης διὰ τὴν αὐτὴν εἰς τὸ ἄρτιον κλήρωσιν τῆς 18 Ἰουνίου 1903 ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἑκάστη.

Η ΕΤΑΙΡΙΑ
ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

εἰδοποιεῖ ὅτι

ἀπὸ τῆς 20 τρεχ. μηνὸς Μαΐου ἐ. ἔ. ἐτέθη εἰς χρῆσιν τὸ θερινὸν ὁρομολόγιον γραμμῆς Κηφισσίας καὶ Λαυρίου ἔχον οὕτω

Ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Κηφισσίαν 5,6,7,8,9,10. 11.10', 12 10' π. μ. 3,4,5,6,7,8,9,10 μ.μ.

Ἐκ Κηφισσίας δι' Ἀθήνας 6.10', 7.10', 8.10'. 9.10', 10 15', 11.15' π μ. 2.10', 3.10', 4.10', 5.10'. 6.10', 7.10', 8.10'. 9.10', 10.10', 11.10' μ.μ.

Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς προστίθενται

Ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Κηφισσίαν 11. μ.μ. Ἐκ Κηφισσίας δι' Ἀθήνας 12,10' μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

—

Ἐξ Ἀθηνῶν διὰ Λαύριον 7.50' π. μ. καὶ 4.50' μ.μ.

Ἐκ Λαυρίου δι' Ἀθήνας 6.15' π.μ. καὶ 5.15' μ.μ.

Σημ. Κατὰ τετάρτην λαϊκαὶ ἀμαξοστοιχίαι γραμμῆς Κηφισσίας.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Κορυδαλόν. Γιὰ νὰ πεισθῆτε πῶς ἔχουμε δίκαιο ὅταν ἐγράφαμε πῶς ἡ μετάφρασις τοῦ κ. Γνευτοῦ δὲν ἔχει καμμιὰ συγγένεια μὲ τὰς προηγουμένας μεταφράσεις τοῦ Χάϊνε, σᾶς παραθέτουμε μιὰ μονάχα στροφὴ ἀπὸ ἕνα τραγοῦδι, μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν κ. Βλάχο, καὶ θὰ 'δῆτε ἀμέσως τὴν διαφορά.

Μετάφρασις κ. Γνευτοῦ

... Τὴν πιάνει τὸ κλάμα καὶ πετάει
στὸ ποτάμι τὸ ὡραῖο στεφάνι'
Καὶ τἀηδόνι στὸ κλαρὶ κελαδάει —
Ἡ ἀγάπη τὴν ἄνοιξι πιάνει.

Μετάφρασις κ. Βλάχου

... Κλαίει καὶ στὸ ποτάμι ρίχνει ἡ βοσκοπούλα
Τὰ λουλούδια ὅλα κι' ὅλο τὸ στεφάνι,
Καὶ ψηλὰ τἀηδόνια τραγουδοῦν καὶ λένε:
— Μάη ἡ ἀγάπη τί γλυκὰ ποῦ πιάνει.

Ἐκεῖνο ἰδίως τό: «Ὅλο τὸ στεφάνι» πῶς σᾶς φαίνεται; Φανταστῆτε νὰ πετοῦσε στὸ ποτάμι τὸ μισὸ στεφάνι καὶ μὲ τἄλλο μισὸ νὰ ἐστεφάνωνε τὸν κ. μεταφραστήν!

— κ Γκένωσην εἰς Κάϊρον Ἐλάβαμε τὴν συνδρομή. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν —κ. Γιόρικ εἰς Βοστίτσα. Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς στείλετε τὴν διεύθυνσί σας γιὰ νὰ λαμβάνετε τὸ φύλλο τακτικά. Ὅσο γιὰ τὸ ἄλλο, οὔτε νὰ τὸ σκέπτεσθε κἄν. Οἱ ἐνθουσιαζόμενοι μὲ τὴν ἰδέα εἶνε τόσο σπάνιοι σήμερα.

— κ. Ι. Σταμν. Θὰ δημοσιευθῇ. Εὐχαριστοῦμε — κ Ἀθηναῖον Π. λίτην. Ὅπως τὰ λέτε γιὰ τὸν κῆπο τῆς Πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἔχετε δίκαιο. Ἀλλὰ καὶ 'μεῖς, ὅπως τὰ λέμε. Ἄδικο δὲν ἔχουμε. Ἠλεκτροφωτισθήτω λοιπόν! Δὲν συμφωνοῦμε μαζῆ σας γιὰ τὴν Διεθνή. Ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἔργων, πρῶτος ὁ «Νουμᾶς» θὰ ὑπετάσσετο. Δυστυχῶς ὅμως, ὅπως θὰ πεισθῆτε, πολὺ γρήγορα οὔτε περὶ λόγων κἄν δὲν πρόκειται. Πρόκειται περὶ κἀποιου ἄλλου τὸ ὁποῖον θὰκουσθῇ σὰν τὸ βιολὶ τοῦ Ναστραδίν Χόντζα, ὅταν θὰ τελειώσῃ ἡ Ἔκθεσις.

— κ. Χαμαιλέοντα. Θαυμάσιο! Τὴν Κυριακὴ θὰ δημοσιευθῇ. — κ. Σ Σ. Εὐχαριστοῦμεν. Στἄλλο φύλλο δίχως ἄλλο. — κ. Γραφιᾶ Ἔχετε δίκαιο καὶ πολὺ καλὰ τὰ λέτε. Θὰ δημοσιευθῇ τὴν Κυριακή, γιατὶ σήμερα δὲν περισσεύει χῶρος.

— κ. Ν. Πρ. Τὸ παρεξηγήσατε. Δὲν ἐνοοῦσαμε τὸν κ. Τιμολ. Μωραϊτίνην ὅταν ἐγράφαμε ποιχθὲς εἰς τὴν στήλην αὐτὴν περὶ κἀποιου γρονογραφήματος ὡς ἀντιπροσωπεύοντος τὴν φιλολογικὴν κίνησιν.

— κ. Π. Πασχ. Ἐλάβαμε τὰ βιβλία. Θὰ τὰ διαβάσουμε καὶ θὰ γράψουμε. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλὰ λόγια ποῦ μᾶς γράφετε.

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΧΑΤΖΙΚΩΣΤΑ
Προκήρυξις μειοδοσίας

Ἐκτίθενται εἰς μειοδοτικὴν δημοπρασίαν πάντα τὰ εἴδη τοῦ παντοπωλείου, λαχανοπωλείου, κρεωπωλείου καὶ ἀρτοπωλείου τ' ἀναγκαιοῦντα εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα, ὡς καὶ ἡ καύσιμος ὕλη πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ.

Τῶν ὅρων τῆς μειοδοσίας δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν ὁ βουλόμενος ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ οἰκονόμου τοῦ εἰρημένου Ὀρφανοτροφείου καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς 9—12 π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3—6 μ. μ.

Ἡ μειοδοσία γενήσεται ἐν τῷ συνήθει τόπῳ τῶν δημοπρασιῶν τῇ 25 Μαΐου ἐ. ἔ. ὥρᾳ 10 π. μ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Μαΐου 1903

Ἐκ τοῦ Ὀρφανοτροφείου Γ. καὶ Αἰκατερίνης Χατζηκώστα).

δάφνες θεατρικές, χειροκροτήματα καὶ παράδες ἀπ' τὸ Κοινό. Γιατὶ ὅσο λίγα κι' ἂν ἦνε τὰ π ο σ ο σ τ ὰ, ποῦ πέρνουν ἀπ' τοὺς θεατρίνους, πάντα παράδες εἶνε, ποῦ τοὺς βγάνει ἀπ' τὴν τσέπη του ὁ κοσμάκης.

Καὶ μοῦρχεται πρῶτα-πρῶτα στὸ νοῦ ὁ κ. Ν. Λάσκαρης, ποῦ φαίνεται πῶς θέλει νἄχῃ τὸ μονοπώλιο τῆς θεατρικῆς ἐξυπνάδας. Ἔχει γράψει κάμποσες μικροῦλες φάρσες καὶ κωμῳδίες μὰ καμιὰ ἀπ' αὐτὲς δὲν ἔκαμε τόσο θόρυβο ὅσο τὰ «Μαλλιὰ-Κουβάρια». Μὲ τὴν ἐξυπνη αὐτὴ φάρσα ἐνέλασεν ὁπωσδήποτε ὁ κοσμάκης ἑνῶ ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ τὸν κοσμάκη τὸν γέλασε ὁ κ. Λάσκαρης, γιατὶ ὅταν ἔγραφε «τὰ «Μαλλιὰ-Κουβάρια» εἶχεν μπροστά του τὸν «Député de Bombignac» τοῦ Bisson καὶ τὸ «Γιὰ τὸ Βοϊδολείβαδο» τοῦ Δελακοὺρ καὶ Ἐννεκὶν, κ' ἔπαιρνεν ἀπ' αὐτὰ ὁλάκερη τὴν ὑπόθεση, τὰ πιὸ χτυπητὰ ἐπεισόδια, τὴν ψυχὴ τοῦ ἔργου-ἂν μπορῇ τέτοια ἔργα νὰ ἔχουνε ψυχὴ—ἔβαζε μερικὰ καλαμπούρια, ἔκανε τὰ ὀνόματα καὶ τὴς τοποθεσίες Ἑλληνικὲς καὶ τὸ ξεφούρνιζεν ὕστερα γιὰ δικό του.

Ὅσο νὰ θελήσουν νὰ δικαιολογήσουν τὸ πρᾶγμα ὁ κ. Λάσκαρης κ' οἱ φίλοι του, ὅτι βρίσκει κανεὶς ὁμοιότητες ἐπειδὴ στὰ Ἑλληνικὰ καὶ στὰ Γαλλικὰ ἔργα ὅλες αὐτὲς ἡ φάρσες βάση ἔχουνε τὴν παρεξήγηση, δὲ θἄχουνε δίκηο γιατὶ τὰ κείμενα θὰ φωνάζουν τὴν ἀντιγραφὴ ποῦ ἔγινε.

Μὲ κωμειδύλλια καὶ φάρσες, ποῦ ἄλλες μαξιλαρωθήκανε κ' ἄλλες οὔτε μιᾶς στιγμῆς ζωῆς εἴδανε, θέλησε νὰ βγῇ στὸ θεατρικὸ κόσμο κι' ὁ κ. Δεληκατερίνης γιὰ νὰ γράψῃ μιὰ μέρα καὶ δρᾶμα. Καὶ ἔγραψε τὴ «Μικροῦλα», δρᾶμα π α ρ μ έ ν ο ἀ π ὸ τ ὴ ζ ω ή, καθὼς ἔλεγαν μερικὲς ρεκλάμες στὶς ἐφημερίδες. Μὰ ἡ ζωὴ δὲν εἶχε νὰ κάμῃ τίποτε στὴ «Μικροῦλα» γιατὶ δὲν ἦταν παρμένη ἀπ' αὐτὴ, ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα μυθιστόρημα τοῦ Ρισμπούργ, τὸ «Παιδὶ τοῦ Προαστείου» μεταφρασμένο κ' Ἑλληνικὰ καὶ τυπωμένο στὴν Κωνσταντινούπολη. Ἡ ὑπόθεση τοῦ δράματος τοῦ κ. Δεληκατερίνη βρίσκεται ὁλάκερη στὸ δεύτερο τόμο τοῦ μυθιστορήματος αὐτοῦ μὲ τὰ ἴδια πρόσωπα τὰ ἴδια ἐπεισόδια, χωρὶς ν' ἀλλάζουνε οὔτε γραμμὴ, τὸν ἴδιο ἰατρὸ μὲ τὶς θεωρίες του, τὶς φυσιολογικές. Μόνο τὸ ρωλόϊ ποῦ θὰ χτυπήσῃ τὰ μεσάνυχτα γιὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀναγνώριση δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ. Ἀ! αὐτὸ τὸ χτύπημα τοῦ μεσονυχτιοῦ εἶνε ὁλάκερο τοῦ κ. Δεληκατερίνη. Τὸ γέννησε τὸ μυαλό του καὶ εἶνε ἄδικο νὰ τοῦ τὸ πάρουμε

Καὶ ψάχνοντας κανεὶς μέσα στὰ δραματολόγια τῶν διαφόρων θιάσων θὰ βρῇ μπροστά του ἕνα κωμειδύλλιο ποῦ ἐπαίχτικε πολλὲς φορὲς καὶ εἶχεν ἀρκετὴ ἐπιτυχία Τὸν «Δὸν Κιχώτη» τοῦ κ. Στρατηγοπούλου. Φοβερὸς συγγραφέας κι' αὐτός. Βρῆκε μιὰ μετάφραση μιανῆς διασκευῆς τοῦ ἀθάνατου ἔργου τοῦ Θερβάντες σὲ κωμῳδία, τυπωμένη στὰ 1868, τὴν πῆρε, τὴν ἄλλαξε λίγο, ἀνακάταψε μερικὰ μέρη ἀπὸ τὸν «Δὸν Κιχώτη» τοῦ Σαρδοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ὁμώνυμη Γαλλικὴ κωμικὴ ὄπερα καὶ παρουσιάστηκε στὸ κοινὸ ὡς δεξιὸς κωμειδυλλιογράφος. Χαλάλι του.

Καθὼς βλέπουμε αὐτοὶ οἱ κύριοι τὰ παίρνουνε μονοκόμματα τὰ ἔργα τους ἀπὸ τοὺς ξένους συγγραφεῖς καὶ δὲν κάθουνται νὰ πολυσκοτίζονται πῶς νὰ συναρμολογήσουν τὸ ἕνα μέρος μὲ τὸ ἄλλο, καθὼς ἔκανε μιὰ φορὰ ὁ κ. Περεστιάδης στὸ δρᾶμά του «Ἡ Μαργαρίτα» ὅπου μιὰ πράξη ἤτανε παρμένη ἀπὸ τὸν «Ἀμλέτο», - ἡ σκηνὴ τοῦ Νεκροταφείου—ἄλλη ἀπὸ ἕνα μυθιστόρημα τοῦ παληοῦ καλοῦ καιροῦ, τὸν «Ἀπαγχονισθέντα»—ἡ σκηνὴ ποῦ ὁ γιατρὸς ξαναφέρνει στὴ ζωὴ ἕνα σκοτωμένο—κι' ἄλλη δὲν θυμᾶμαι κ' ἐγὼ ἀπὸ ποῦ.

Εἶνε τὸ ἴδιο σύστημα ἐργασίας σ' ὅλους αὐτούς. Παίρνουν μιὰ ὑπόθεση ἢ ἕνα ὁλάκερο ἔργο, τὸ «διασκευάζουν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς», γίνονται δραματικοὶ συγγραφεῖς κ' ἔτσι πάει λέοντας. Μὰ μήπως εἶνε μόνον αὐτοί; Κι' ἄλλοι ποῦ ἔχουνε περισσότερα δικαιώματα στὰ Ἑλληνικὰ γράμματα δὲν μένουν πίσω στὴν ἐκμετάλλευση τῆς ξένης ἰδέας. Παράδειγμα ὁ κ. Μπάμπης Ἄννινος, ποῦ ἔχει γράψει νόστιμα καὶ ἔξυπνα πράγματα, μὰ καὶ ποῦ δείχνει ἀπὸ χίλια μίλια μακρυὰ, ὅτι γενναία πολὺ γενναία ἐπιχορήγησι τοῦ δίνει ἡ Ἰταλικὴ φιλολογία

ΠΡΟΚΑΗΣ Δ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

(ἀκολουθεῖ)